

Nelegálna práca a nelegálne zamestnávanie

Nelegálna práca a nelegálne zamestnávanie majú negatívny dopad na zamestnancov, podnikateľské prostredie i na celú spoločnosť.

Osoby, ktoré pracujú nelegálne, sa vystavujú problémom s **nárokom na mzdu, stravovanie, zákonom stanovenú maximálnu výmeru pracovného času, minimálnu výmeru oddychu, či dovolenku**. V neskoršom období tiež riskujú problémy pri uplatňovaní si nároku na dôchodok.

Zamestnávateľa, ktorí nelegálne zamestnávajú, krivia rovnosť podmienok na podnikanie, vystavujú sa vysokým pokutám, zrušeniu živnostenského oprávnenia a ďalším sankciám. Spoločnosť stráca na nezaplatených daniach a odvodoch, zvýšená je nezamestnanosť.

Nelegálne zamestnávanie alebo nelegálnu prácu môžete ohlásiť na [inšpektoráte práce](#).

Nelegálna práca

Nelegálna práca je vykonávanie závislej práce fyzickou osobou pre zamestnávateľa, pričom:

- medzi zamestnávateľom a pracujúcim nie je založený pracovnoprávny vzťah podľa Zákonníka práce alebo štátnozamestnanecký pomer podľa zákona č. 55/2017 Z. z.,
- zamestnávateľ v rozpore s podmienkami podľa § 21 ods. 1 zákona č. 5/2004 Z. z. zamestnáva pracujúceho, ktorý nie je príslušníkom členského štátu Európskej únie, Islandu, Nórska, Lichtenštajnska, Švajčiarska alebo je bez štátnej príslušnosti.

Nelegálnou prácou nie je práca, ktorú vykonáva pre fyzickú osobu, ktorá je podnikateľom (napr. pre SZČO) príbuzný v priamom rade, súrodenec alebo manžel, za podmienky, že tento príbuzný v priamom rade, súrodenec alebo manžel:

- je dôchodkovo poistený alebo
- je poberateľom dôchodku alebo
- je žiakom alebo študentom do 26 rokov veku.

Nelegálne zamestnávanie

Nelegálne zamestnávanie je zamestnávanie fyzickej osoby u zamestnávateľa, pričom:

- medzi zamestnávateľom a pracujúcim nie je založený pracovnoprávny vzťah podľa Zákonníka práce alebo štátnozamestnanecký pomer podľa zákona č. 55/2017 400/2009 Z. z.,
- medzi zamestnávateľom a pracujúcim je založený pracovnoprávny vzťah podľa Zákonníka práce alebo štátnozamestnanecký pomer podľa zákona č. 55/2017 400/2009 Z. z., ale zamestnávateľ nesplnil oznamovaciu povinnosť voči Sociálnej poisťovni podľa § 231 zákona č. 461/2003 Z. z., a to do siedmich dní od uplynutia lehoty podľa § 231 zákona č. 461/2003 Z. z. na prihlásenie do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia, najneskôr však do začatia kontroly nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania, ak táto kontrola začala do siedmich dní od uplynutia lehoty na prihlásenie do tohto registra,
- zamestnávateľ v rozpore s podmienkami podľa § 21 ods. 1 zákona č. 5/2004 Z. z. zamestnáva pracujúceho, ktorý nie je príslušníkom členského štátu Európskej únie, Islandu, Nórska, Lichtenštajnska, Švajčiarska alebo je bez štátnej príslušnosti,.,
- zamestnávateľ v rozpore s podmienkami podľa zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte zamestnáva pracujúceho, ktorý nie je príslušníkom členského štátu Európskej únie, Islandu, Nórska, Lichtenštajnska, Švajčiarska alebo je bez štátnej príslušnosti.

Nelegálnym zamestnávaním nie je, ak pre fyzickú osobu, ktorá je podnikateľom (napr. SZČO) vykonáva prácu jeho príbuzný v priamom rade, súrodenec alebo manžel, za podmienky, že tento príbuzný v priamom rade, súrodenec alebo manžel:

- je dôchodkovo poistený alebo
- je poberateľom dôchodku alebo
- je žiakom alebo študentom do 26 rokov veku.

Zákaz nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania

Zákaz nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania spočíva v tom, že:

- fyzická osoba nesmie vykonávať nelegálnu prácu,
- právnická a fyzická osoba, ktorá je podnikateľom, nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 2 a 3 zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní,
- fyzická osoba nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 3 zákona č. 82/2005 Z. z..

Kontrola a pokuty

Nelegálnu prácu a nelegálne zamestnávanie **kontrolujú**:

- [inšpektoráty práce](#) podľa [zákona č. 125/2006 Z. z.](#),
- [Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny](#) a
- [úradu práce, sociálnych vecí a rodiny](#) podľa [zákona č. 5/2004 Z. z.](#).

Kontrolované fyzické osoby, podnikatelia a právnické osoby **sú povinné kontrolným orgánom poskytovať príslušné údaje a informácie**. (§ 5 ods. 3, 4 a 5 zákona č. 82/2005 Z. z.).

Kontrolné orgány sú:

- oprávnené uložiť pokutu za nelegálnu prácu do 331 eur (§ 7 ods. 2 zákona č. 82/2005 Z. z.),

- povinné uložiť pokutu za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania vo výške **2 000 eur až 200 000 eur** (§ 19 ods. 2 zákon č. 125/2006 Z. z. a § 68a ods. 1 písm. b) zákon č. 5/2004 Z. z.).

Osobitné sankcie – dodatočné platby - ustanovuje (§ 7a zákona č. 82/2005 Z. z.) za nelegálne zamestnávanie štátneho príslušníka štátu, ktorý nie je členom Európskej únie, u fyzickej osoby, podnikateľa alebo u právnickej osoby, ak sa tento príslušník iného štátu zdržiava na území Slovenska v rozpore so zákonom č. 480/2002 Z. z. a zákonom č. 404/2011 Z. z.

Zodpovednosť za zaplatenie dodatočných platieb môže prejsť aj na iné osoby - dodávateľov, ktorí sa podieľali na predmetnej dodávke tovaru, práce, služby (§ 7b zákona č. 82/2005 Z. z.).

Okrem pokuty za nelegálne zamestnávania hrozia aj **ďalšie sankcie**:

- vylúčenie z verejného obstarávania,
- neposkytnutie verejných dotácií,
- neposkytnutie finančných prostriedkov zo zdrojov Európskej únie – z ESF a pod.

Stav nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania na Slovensku

Informácia o vyhľadávaní a potieraní nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania vychádza z poznatkov a podkladov orgánov inšpekcie práce, úradov práce a príslušných ministerstiev z kontrolnej činnosti.

Cieľom previerok zameraných na kontrolu dodržiavania zákazu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania je aktívne pôsobenie na zlepšenie nepriaznivého stavu v oblasti dodržiavania príslušných právnych predpisov a preventívneho pôsobenia na zamestnávateľov.

- [Informatívna správa o vyhľadávaní a potieraní nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania za rok 2018](#)
- [Informatívna správa o vyhľadávaní a potieraní nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania za rok 2017](#)
- [Informatívna správa o vyhľadávaní a potieraní nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania za rok 2016](#)
- [Informatívna správa o vyhľadávaní a potieraní nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania za rok 2015](#)
- [Informatívna správa o vyhľadávaní a potieraní nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania za rok 2014](#)
- [Informatívna správa o vyhľadávaní a potieraní nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania za rok 2013](#)
- [Informatívna správa o vyhľadávaní a potieraní nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania za rok 2012](#)
- [Informatívna správa o vyhľadávaní a potieraní nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania za I. polrok 2012](#)

Zoznam fyzických osôb a právnických osôb, ktoré v predchádzajúcich piatich rokoch porušili zákaz nelegálneho zamestnávania

- [Zoznam fyzických osôb a právnických osôb, ktoré v predchádzajúcich piatich rokoch porušili zákaz nelegálneho zamestnávania](#)

Legislatíva

- [Zákon č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov](#)
- [Zákon č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov](#)
- [Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov](#)
- [Zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov](#)
- [Zákon 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov](#)
- [Zákon č. 351/2015 Z. z. o cezhraničnej spolupráci pri vysielaní zamestnancov na výkon prác pri poskytovaní služieb a o zmene a doplnení niektorých zákonov](#)
- [Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/52/ES z 18. júna 2009, ktorou sa stanovujú minimálne normy pre sankcie a opatrenia voči zamestnávateľom štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území členských štátov sa nachádza \(.PDF\)](#)